

RESMİ GAZETELERİN DEVLET HAYATINDAKİ YERİ VE HATAY DEVLETİ RESMİ GAZETESİ ÖRNEK OLAYI

The Official Journals' Place At The Life of State and The State of Hatay's Official
Journal Case

Prof. Dr. Zakir AVŞAR*

Geliş Tarihi: 20.03.2016 Yayına Kabul Tarihi: 29.05.2016

Öz

Tarihin hemen her döneminde devletlerle paydaşları arasında özellikle devletlerin halka dair tasarruflarının duyurulmasında yollar aranmış; tellallar, fermanlar, nameler, ilanlar kullanılmıştır. Devletlerin iş ve işlemlerinin taş ve kil tabletlerden, papirüslere, el yazmalarına kadar değişik biçimlerde kayıt altına alınıp kuşaktan kuşağa intikal ettirdiği de bilinmektedir.

Resmi gazetelerin gelişmesi ve bu günkü hale gelmesi devletlerin hukuk devleti, açıklık, şeffaflık, günışığında yönetim gibi prensipler üzerinden hareket etmeye yönelmeleriyle birlikte gerçekleşmiştir. Fransız Devrimi ile birlikte Roma hukukundan gelen "Kanunu bilmemek mazeret değildir" anlayışının yerine "kanunların yürürlüğe girebilmesi için vatandaşlarca öğrenilmesi gerekir, bunun için de duyurulmalıdır" yaklaşımı egemen olmuş; matbaanın gelişmesi ve teknolojik yeniliklerle birlikte devletlerce yayınlanan ve yasama, yargı ve yürütmeyle dair iş ve işlemlerini vatandaşlarla paylaştıkları resmi gazeteler çoğalmıştır.

Türkiye'de de Resmi Gazete anlayışının kökeni Batılı ülkelerdeki gibi eskiye dayanmaktadır. Takvim-i Vekayi ile başlayan süreç, Anadolu Hükümeti'nin

Abstract

In every period of history, between the state and stakeholders, the new ways have been searched for announcing the decisions of state about the public. The bellmen, edicts, epistles and bulletins were used for this purpose. It's also known that the states have moved their works and operations from generation to generation with the different kind of record formats like stone and clay tablets, papyrus and manuscripts.

The development of the official journals and its present form is the result of the principles like rule of law, openness, transparency and daylight management. The understanding of "Not knowing the law is not an excuse", which is coming from Roman law, changed with the French Revolution. "Laws must be learned by the citizens in order to enter into force so they should be announced" approach dominated after this historical event. The official journals which announced the works and operations of the states' about the executive, legislative and judicial powers multiplied with technological innovation and development of the printing houses.

The origin of the Official Journal in Turkey is based on the old ages like the Western countries. The process started with Takvim-i Vekayi newspaper and

* Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı, zavsar@gazi.edu.tr

Ceride-i Resmîye, Resmî Ceride ve bu günkü adıyla Resmî Gazete yayınlamasıyla günümüze kadar ulaşmıştır.

it continued with Anatolia government's Ceride-i Resmîye and Resmî Ceride. Today, this tradition lasts in the name of Official Journal (Resmî Gazete).

Çalışmamızda, tüm bu hususlara değinilerek, resmî gazetelerin önemi ve fonksiyonları üzerinde durulmaktadır. Yine bu çalışma içinde çok kısa bir devlet hayatı yaşayan ve sonrasında Türkiye'ye katılan Hatay Devleti Resmî Gazetesi de ele alınmıştır.

This research address these issues and explained the importance and functions of the official journals. The paper also investigates The State of Hatay's official journal. This state was involved by Turkey after a short independent state life.

Anahtar Kelimeler: Resmî Gazete, Açıklık, Şeffaflık, Hukuk Devleti, T.C. Resmî Gazete, Hatay Devleti Resmî Gazetesi

Keywords: Official Journal, Openness, Transparency, Republic of Turkey's Official Journal, State of Hatay's Official Journal.

GİRİŞ

Açıklık ve şeffaflık, günışığında yönetim, halkın katılımı, hesap verebilirlik, adillik, eşitlik, etkililik, tutarlılık gibi kavramlarla ortaya konulan yönetsel ilkeler, kamu yönetiminin olmazsa olmazı, devletin vatandaşlarına karşı yükümlülüğü olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle, yönetimde açıklık, saydamlık, ulaşılabilirlik ve cevap vermeyi zorunlu kılmaktadır. Açık yönetim, vatandaşların kamusal bilgi ve belgeleri talep ve elde edebildiği, hizmetlere ulaşabildiği ve karar alma sürecine katılabildiği bir yönetimi ifade etmektedir.

Geleneksel veya totaliter yönetimler genel olarak, devletin iş ve işlemlerinde, işleyişinde gizliliği esas almayı tercih ederler. Açıklık ve şeffaflık bu türden yönetimlerde son derece sınırlıdır. Ancak, halkın katılımını, desteğini önemseyen, bunu önceleyen sistemlerde tarih boyunca açıklık ve şeffaflığın yaygınlaşması, yansımaları için birtakım uygulamalar ortaya konmuştur. Kuşkusuz ki, çağdaş yönetsel sistemlerde artık vazgeçilemez biçimde bu ilkeler yerleşmiş; yönetimler kamu desteğinin ve güveninin oluşmasını temin için, olabildiğince açıklık ve şeffaflık içeren bir yaklaşımı benimsemiş ve uygulaya gelmiştir.

Devlet sistemlerinin açıklığını ve şeffaflığını görebilmek için bazı hususların var olup olmadığına dikkat etmek lazımdır. Kuşkusuz ki, bunlardan birincisi karar alma süreçlerinin belirli bir usule bağlanmış olması ve bu usulün herkes tarafından biliniyor olmasıdır. İkincisi ise, alınan kararların açık olması, kararlara ilişkin süreçlerin takip edilebilmesi, bir diğeri de bilgi edinme özgürlüğüdür.

Resmi Gazete Anlayışının Kaynakları

Açıklık ve şeffaflık anlamına gelen veya buna yakın birçok kelime bulunmaktadır. Sözlüklerde, açıklık; aleniyet”, “sarahat”, ”fesahat”, “fasihlik”, “vuzuh”, “duruluk”; bir kavram, anlatım ya da bir ölçümün kolayca kavranabilirliği, bir söz veya yazıda maksadın açık olması özelliği, gerçeği olduğu gibi yansıtma durumu, keza, yargı açısından, duruşmanın herkese açık olması gibi anlamlar içerirken, şeffaflık kelimesi, saydamlık anlamı taşımaktadır. Dolayısıyla, yönetimde açıklık ve şeffaflık, halkın yönetim tarafından yürütülen iş ve işlemlerden haberdar olması, gerekli bilgi ve belgelere ulaşabilmesi, yönetime katılması, yapılanları denetleyebilmesi veya yanlışlardan hesap sorabilmesi gibi demokratik, temiz ve dürüst yönetim anlayışının yansımasıdır.

Matbaanın yaygın kullanımından önce de kuşkusuz ki, yönetilen ve yönetenler arasındaki akitler silsilesi olarak ifade edeceğimiz kanun, tüzük, yönetmelik, kararlar gibi düzenlemeler kayda alınıyor ve duyuruluyordu, ancak bunlar el yazmalarında, doğrudan muhataplarına gönderilen name ve fermanlarda kalıyordu.

Giffard, resmi haberlerin belgelendiği kayıt sisteminin ilkinde tarihte MÖ 131 yılında Roma’da rastlandığını aktarırken, Acta Diurna (Günlük Kamu Kayıtları, Acta ya da Diurna, bazen de Acta Popudi ya da Acta Publica) olarak, Roma’nın günlük resmi haberlerinin kaydedildiği belgeleri ilk resmi gazeteler olarak nitelendirir¹.

15. ortalarında matbaanın ortaya çıkışı ile bir sürü basılı kitapçık, afiş, ilan Avrupa kentlerinde görülmeye başlandı. Bunlar hükümet kararlarının, resmi veya yarı resmi bildirimlerin, polemik broşürlerinin, doğaüstü olayların veya fenomenlerin heyecan verici haberlerini konu alabiliyordu. Bunlar genellikle tek sayfalık, tek seferlik ve düzenli olmayan yayınlar olarak yapılıyordu. Binlerce basılıyor, tellallar, seyyar satıcılar tarafından sokaklarda, pazar yerlerinde satılıyordu. Süreli haber ve bilgi yayınları ise 16. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren görülmeye başlandı. Modern gazetenin kökenleri ise 17. Yüzyılın ilk yirmi yılına gitmektedir. 1609’da Ausburg, Strasbourg, Wolfenbüttel gibi şehirlerde haftalık gazeteler çıkmaya başlamıştı. Bunlar haber

¹ Giffard, Anthony; Ancient Rome’s Daily Gazette, Journalism History 2/4, Winter 1975-76; aktaran Esra Dik; Türkiye’de Resmi Gazetenin Serüveni, Memleket Siyaset Yönetim Dergisi, C.4, S.2009/11, sf. 163-178.

derlemelerinden oluşan ve korantolar (coranto) olarak adlandırılan yayınlardı. Bunlar kısa süre içinde başka şehirlere de sıçradı. Özellikle ticaret merkezlerinde bu türden gazeteler çoğaldı. Korantoları oluşturan haberler, çoğunlukla kendi bölgelerindeki haberleri toplayan ve bunları büyük şehirlere gönderen posta müdürlerince destekleniyordu. Gazetelerin ilk biçimlerinde özellikle dış haberler öne çıkmaktaydı. İnsanlar kendi dünyalarının dışındakini öğrenmeye daha meyilli davranıyorlardı. Ayrıca hükümetler, kendi ülkelerinde olan bitenin öğrenilmesine sıcak bakmıyorlardı. Bu nedenle de gazetelerin omurgası büyük ölçüde dış haberler üzerinden inşa ediliyordu. Daha sonraki yıllarda özellikle İngiltere’de devletin iç haberlere ilişkin baskısının azalmasıyla gazetelerin dahilden de haberler vermesi kolaylaştı ve gazetelerin daha fazla bir bölümünü kaplar oldu. Haftalık gazeteleri günlük gazeteler takip etmeye başladı².

Hukuki kodların, kuralların duyurulmasının tarihsel kökenlerini Roma dönemine ve hatta eskilere götürmek mümkün olmakla birlikte, duyuruların yazılı ve sistematik hale gelmesi 17. Yüzyıla yaslanır. Temelini Roma Hukukundan alan “kanunu bilmemek mazeret sayılmaz” ilkesi, gelişen ve dönüşen hukuk devleti anlayışı ile artık “yasa ancak herkese ulaştıktan sonra bağlayıcılık kazanır” biçiminde yeniden formüle edilir ve yazaların yürürlüğe girmesi için yayınlanması anlayışının temelleri oluşur³.

18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, matbaanın giderek daha yaygın bir kullanım alanı bulmasıyla birlikte, yöneten ve yönetilenler arasındaki ilişkileri düzenlemeye yönelik kanun, tüzük, yönetmelik, kararname, onaylanan uluslar arası antlaşmalar, yüksek mahkeme kararları, yüksek kamu görevlerine atamalar, kamu kaynakları üzerinden yapılan ihaleler, devlet bütçeleri, meclis kararı türü tüm devlet faaliyetleri kamuoyu ile paylaşılırken, uygulama birliği bakımından da tüm bürokrasiye mal edilmek üzere yayın organları üzerinden duyurulmaya başlandı. Batı’daki gelişimini hızlandıran olaylar silsilesinin başlangıcı da Fransız Devrimi’dir. Fransa’da 1879 tarihli “İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi’nin 8. Maddesi ile, insanların ancak suçun işlenmesinden önce kabul edilmiş, ilan edilmiş, yürürlük kazanmış ve

² Crowley, David, P. Heyer; İletişim Tarihi, Siyasal Kitabevi Yayını, Ankara, 2007.

³ Dik, agm., 164.

uygulanan yasalar gereği cezalandırılacakları kuralı akabinde de bu halin 1791 Anayasası ile güvence altına alınması ile resmi gazete anlayışı da yerleşik hal almıştır. Nitekim, 1804'te Napolyon tarafından çıkarılan Fransız Medeni Kanunu "*Kanunlar.. imparatorluğun her tarafında neşr ve ilan edildiklerinin öğrenilmesi mümkün olduğu andan itibaren tatbik edilir... neşr ve ilan üzerinden belli bir süre geçtikten sonra herkes tarafından bilinir, addolunur*" hükmü ile yasaların yayınlanması ve yürürlük kazanması belli bir düzene tabi kılınmıştır⁴.

Tarihsel sürece kısaca göz attığımız zaman görmekteyiz ki Fransa'da 1631'de başlayan ancak düzenli yayına 1848 yılına kadar ulaşmayan bu yıldan itibaren de olabildiğince düzenli yayınlanan Journal Official de la Republique Française vardır. İngiltere'de 1666'dan beri yayımını sürdüren London Gazette (orijinal adıyla Oxford) Londra, Edinburgh ve Belfast resmi gazetesi olarak devam etmektedir. Rusya'da Resmi Gazete 1831'den itibaren günlük olarak çıkmaya başlamış; Bolşevik Devrimi ile kapatılmış, 1991 yılından beri yeniden çıkarılmaya başlamıştır. Almanya'da 1811 tarihinden beri değişik adlarla devam eden bir Resmi Gazete vardır. Prusya'da "Public Advertiser (Öffentlicher Anzeiger)" adıyla çıkarılmaya başlanmış, daha sonra çeşitli adlar altında çıkarılmaya devam etmiştir: 1819 Allgemeine Preußische Staatszeitung, 1843 Allgemeine Preußische Zeitung, 1848 Preußischer Staatsanzeiger, 1849 Kgl. Preußischer Staatsanzeiger, 1871 Deutscher Reichsanzeiger und Kgl. Preuß. Staatsanzeiger, 1918 Deutscher Reichsanzeiger und Preußischer Staatsanzeiger (1945'e kadar devam etmiştir). Gazete, Federal Adalet Bakanlığı bünyesinde hazırlanmakta ve Bonn kentinde basılmaktadır. İlk sayısı Federal Anayasa'nın ilan edildiği 1949 yılında çıkan gazete, 1871-1945 yılları arasında yayımlanan "İmparatorluk Resmi Gazetesi"nin (Reichsgesetzblatt) devamı kabul edilmektedir. Japonya Resmi Gazetesi'nin yayına başlama tarihi de 1833'tür. 16 Meiji Döneminde uygulanmaya başlanmıştır. Bugün Japonya'da Parlamentodan çıkan yasalar, hükümet ve bakanlık düzenlemeleri, anlaşmalar, kamulaştırılan mallar, müteahhitlere verilen ruhsatlar ve bu ruhsatların geri alınması, Japonya Bankasının on günlük raporları, 2003'ten bu yana resmi tatil günleri dışında günlük olarak yayımlanmaktadır. Romanya'da ise ilk Resmi Gazete'yi 1892'de görmekteyiz. İlk çıkarılmaya başlandığında haftalık olarak çıkarılmıştır.

⁴ Dik, agm., 165.

17 Kasım 1990 referandumunda resmi gazetenin basımı özel girişime açılmıştır. Aralık 1991 Referandumunda Başkanlık ve Hükümet tarafından çıkarılan Parlamento kararlarının resmi gazetede yayımlanması zorunlu hale getirilmiştir. Yunanistan'da da bağımsızlık sonrası bir resmi gazete görülmektedir. 1833'de yayına başlamıştır. 1833-1835 yılları arasında Krallık, 1835-1844 yılları arasında Monarşi, neredeyse üç yıl kadar 1844-1847 Anayasal Monarşi dönemine tanıklık eden gazete Yunanistan Cumhuriyeti Resmi Gazetesi adıyla yayıma devam etmektedir. Kanada Resmi Gazetesi'nin 1841'de yayına başladığını görmekteyiz. Halen yayına devam eden gazetede, Kanunlar, tüzük ve yönetmelikler, çeşitli hükümet ilanları ve kamuyu yakından ilgilendiren ve bilgilendirilmesi gereken özel sektör ilanları yayınlanmaktadır.

Zaman içerisinde devletler, bu türden faaliyetlerini kendileri tarafından çıkarılan ve münhasıran bu işe ayrılmış gazeteler vasıtasıyla yapmaya başladılar. Türkçemizde Resmi Gazete, değişik dillerde, Cerride-i Resmîyye (Arapça), official gazete (İng.) , journal official (Fr.) , Öffentlliches Amtsblatt, Gesetzblatt, Bundesgesetzblatt (Alm.), gibi isimlerle anılan bu neviden gazeteler, tüm dünyada devletler ve hatta şehirler tarafından yayınlanmaya başladı.

Türkiye'de Resmi Gazete'nin Yayına Başlaması

Resmi gazeteler, devlet egemenliğinin yansımasının önemli araçlarından. Resmi gazetelerin beş önemli işlevi bulunmaktadır.

Bunlardan birincisi, mevsukiyettir. Yani, resmi gazetelerde yayınlanan iş ve işlemler yayımlanmakla birlikte devletin maddi, organik ve otantik anlamda iş veya işlemi haline gelerek mevsuk olur, devlete ait hale gelir. Metinler, noktası ile, virgülü ile bir bütün olarak devletin iradesini yansıtır.

İkinci işlevi tedvindir, devletin tüm iş ve işlemleri resmi gazetelerde yayınlanarak bir arada derlenip toparlanır.

Üçüncü işlevi, aleniyettir. Resmi gazetelerde yayınlanan iş ve işlemler herkesin ulaşabildiği duruma ve açık hale gelir; kamuoyunun bilgisine, paylaşımına, istifadesine ve denetimine sunulmuş olur. Pek çok hukuk sisteminde, kanunu bilmemek mazeret değildir. Bu ilkenin temelinde kuşkusuz ki, yasama organının koymuş olduğu yasaların veya devletçe vatandaşları etkilemesi muhtemel getirilen sair mevzuatın

ilgililere resmi gazeteler üzerinden ulaştırılabilmesi, aleni hale getirilmesidir.

Dördüncü işlev belirliliktir. Resmi gazetelerde yayınlanan iş ve işlemler belirgin hale gelir. Keyfi uygulamaların, davranışların önü kesilir. Hukuki güvence temin edilir. Öngörülebilirlik sağlanır.

Beşinci işlev ise hukuki sonuç doğurmasıdır. Birçok iş ve işlem resmi gazetelerde yayınlanmak suretiyle yürürlüğe girer, icrai hale gelecek hüküm ve sonuç doğurur. Kısacası, resmi gazetelerde yayımlanmış olmak asli bir şekil şartının yerine getirilmesi halini ifade etmektedir⁵.

Ülkemizde de, Resmi Gazete yolu ile yöneten, yönetilen ilişkisindeki açıklığa, şeffaflığa kapı aralanmasının tarihi bir hayli eskidir. 180 yılı aşan bir geçmişe sahiptir.

İlk Türkçe gazete, 1828 yılında Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından Mısır'da neşredilen Vakayi-i Mısıriyye'dir. Yarısi Türkçe, yarısi Arapça olarak basılan bu gazete Mısır'daki yeni düzenin anlatımı, tarım ve ticaret düzenleme gibi hususları içerir⁶.

İlk resmi gazete olarak Sultan II: Mahmut döneminde çıkarılmaya başlanan Takvim-i Vekayi (Olayların Takvimi) kabul edilir. Devletin yayın organı olan ve birçok resmî işlemin geçerliliğinin bağlandığı Resmi Gazetenin kökeni, Sultan II. Mahmut döneminde Tarihçi Esat Efendi'nin yönetiminde 11 Kasım 1831 tarihinden itibaren haftada bir yayımlanmaya başlanan "Takvim-i Vekayi" gazetesine dayanmaktadır. Bu gazetenin ilk gündeme gelişi 1829 Edirne Antlaşmasını takiben devlete yeniden çeki düzen vermek üzere kurulan Islahat Meclisi'nde olmuştur. II. Mahmut, gazetenin ismini kendisi koymuştur ki, tam adı "Mukaddeme-i Takvim-i Vekayi"dir⁷. 1.11.1831 tarihinde yayın hayatına başlayan bu gazete 1840 yılına kadar dokuz yıl boyunca devletin resmi gazetesi hüviyetini taşıyan Türkçe bir gazete olarak varlık göstermiştir. Gazetede, yurt içinden ve dışından haberler de yer almıştır.

⁵ Açıkgöz, Ünal Osman; *Yönetmeliklerin Düzenleme Alanı ve 3011 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun Uygulaması*, Yayınlanmamış Başbakanlık Uzmanlık Tezi, Ankara, 2012. Sf.154-155.

⁶ Yazıcı, Nesimi; *Vakayi-i Mısıriyye Üzerine Birkaç Söz, Osmanlı Tarihi Araştırmaları Merkezi (OTAM)*, Sayı: 2,,1991, Ankara: sf. 267-278.

⁷ Topuz, Hıfzı; *Türk Basın Tarihi*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2003.

26 Ekim 1831’de gazeteyi tanımak amacıyla yayımlanan iki sayfalık bir broşüre göre Takvim-i Vekayi habercilik yapacak, halkı eğitecek ve devletin uygulamalarını duyurarak bunlara uyulmasını sağlayacaktı.

Önceleri haftada bir yayınlanması öngörülen Takvim-i Vekayi ilk aylarda düzenli olarak, daha sonraları ise uzun bir süre düzensiz olarak çıktı. Fransızca (1831), Ermenice (1832), Rumca (1835), Arapça (1840), Farsça, Bulgarca olarak da nüshaları bulunan gazete umur-ı dahiliye (iç haberler), umur-ı hariciye (dış haberler), mevad-ı askeriye (askeri işler), fünun (bilimler), tevcihat-ı ilmiye (din adamlarının atanmaları) ile ticaret ve es’ar (ticaret ve fiyatlar) olmak üzere altı bölümden oluşmaktaydı. Yine II. Mahmut’un portresi de gazetede yayınlanmıştı.

Esasen bu kadar değişik dilde yayın, iç ve dış kamuoyuna verilen önemi de göstermektedir.

Bu gazete, 1862 tarihinden itibaren Maarif Nezareti’ne bağlı bir Matbuat Müdürlüğü kurulması ile bu müdürlükçe çıkarılmıştır⁸.

İlk sayısı beş bin basılan Takvim-i Vekayi, “küffe-i vükela ve mütehayyizin memurin ve hademe-i devlet aliye ve taşralarda bulunan muteberan ayan ve suferayı ecnebiyyeye” dağıtılmış, ayrıca abone bedeli ödeyip ismini tabihane defterine yazıdaranlara verileceği duyurulmuştu. 1891 tarihinde ikinci kez yayınlandığında ise yine taşraya gönderilen 3- 4 bin, merkezde yani İstanbul’da dağıtılan 2 bin civarında olmak üzere 5- 6 bin tirajlı bir gazete olmuştur⁹.

1860’dan sonra yalnızca resmi belge, tüzük ve duyuruları yayımlanan, 1878’de 2119. sayısından sonra yayımına ara veren gazete, 1891-92’de yeniden yayımlanmaya başladı. Ama padişahın nişan vermesini konu alan bir resmi bildirimde “nişan itası” ifadesi yerine “nişan hatası” olarak dizilince, II. Abdülhamid’in buyruğuyla kapatılmıştır. II. Meşrutiyet’in ilanından (1908) kısa bir süre sonra yeniden yayımlanmaya başladı ve Kurtuluş Savaşı (1919-1922) sonuna, İstanbul Hükümeti’nin varlığının hitamına kadar yayımını sürdürdü¹⁰.

⁸ Er, Turgut; Türkiye’de Basın Yayın ve Tanıtma, BYEGM Yayını, Ankara, 2003.

⁹ Koloğlu, Orhan; Takvim-i Vekayi, Türk Basımında 150 yıl (1831-1981), ÇGD Yayını, Ankara, 1981.

¹⁰ <http://www.osmanli700.gen.tr/olaylar/olayt1.html>

Yeni Devletin resmi gazetesi ise, “Ceride-i Resmîyye” adıyla İstiklal Savaşı’nı yürütmek üzere Ankara’da toplanan Büyük Millet Meclisi tarafından 7/10/1920’de tesis edilmiştir. Halen Resmi Gazetelerin ilk sayfasında görülen bu tarih Resmi Gazete’nin kuruluş tarihi olup, 1 inci sayı kuruluştan dört ay sonra, Meclis’in 263 sayılı Kararnamesi ile 7/2/1921 günü yayımlanmıştır. Gazetenin ismi 10/9/1923 tarihli 22 nci sayıda “Resmî Cerîde” olarak, 17/12/1927 tarihli 763 üncü sayıda ise “T.C. Resmî Gazete” olarak değiştirilmiş ve bugüne kadar aynı isimle gelmiş ve halen bu isimle yayımlanmaya devam edilmektedir.

Resmi Gazete ilk sayıdan 16 ncı sayıya kadar haftada bir; 16, 17 ve 18 inci sayılar iki haftada bir; 19, 20 ve 21 inci sayılar ise yine haftada bir pazartesi günleri yayımlanmıştır. Resmi Gazetenin 18/7/1921 tarihli 21 inci sayısı ile 10/9/1923 tarihli 22 nci sayısı arasında, gerçekleşen savaşlar nedeniyle, iki yılı aşkın bir süre geçmiştir. Bu süreçte kabul edilen 134 ilâ 338 numaralı kanunlar Resmi Gazetede yayımlanmadan yürürlüğe girmiştir. 1923 yılı Eylül ayında yayımlanan altı adet Resmi Gazete sayısında “Gayr-ı Resmî Kısım” a yer verildiği görülmektedir. Bu kısımda Gazi Mustafa Kemal Paşa ve diğer bazı devlet adamlarımızın dünyadaki gelişmelerle ilgili düşünceleri ile bazı Avrupalı gazeteci ve devlet adamlarının makaleleri yayımlanmıştır. Gayr-ı resmî kısma resmî kısımdan ayrı numara verilmiş olup halkın dış gelişmeler hakkında bilgilendirilmesi için çalışılmıştır. 22 nci sayıyla birlikte Resmi Gazetenin ilk sayfasına “Haftada üç defa neşrolunur.” ibaresi konulmuş olmakla beraber, bu düzen 22 ilâ 42 nci sayılar arasında devam etmiş, bundan sonra yayım zamanlarında düzensizlikler meydana gelmiştir. Örneğin 42 nci sayı ile 43 üncü sayı arasında bir hafta; 43 üncü sayı ile 44 üncü sayı arasında dört gün; 44, 45 ve 46 ncı sayılar arasında yine birer haftalık boşluklar olduğu, 1924 yılı Nisan ve Mayıs aylarında ikişer, aynı yılın Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında ise birer kez Resmi Gazete yayımlandığı görülmektedir. 7 Haziran 1925 tarihli 110 uncu sayıdan itibaren ise Resmi Gazete ayda ortalama yirmi sayı yayımlanır hale gelmiştir. 1/11/1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunun yürürlüğe girmesiyle, 1/12/1928 tarihli 1054 üncü sayıdan itibaren Resmi Gazete bugün kullandığımız yeni alfabeye basılmaya başlanmıştır¹¹.

¹¹ <http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx#>

Resmi Gazete ile ilgili kanuni düzenleme 23 Mayıs 1928 tarihli ve 1322 numaralı “Kanunların ve nizamnamelerin sureti neşir ve ilanı ve meriyet tarihi hakkında Kanun”dur. 1924 Tarihli Teşkilatı Esasiye Kanunu’nda (Anayasa) Resmi Gazete’ye hiç atıf olmadığı halde 1961 Anayasası ile birlikte çeşitli maddelerde yayın zorunluluğu hükümleri ile bu yayın organı bir Anayasal muhteva da kazanmıştır¹². 1982 Anayasası da yine benzer şekilde yer yer Resmi Gazete atıflarına havidir. Anayasamızın 151. Maddesi Kanunların Resmi Gazete’de yayınlanmasını öngörmüştür¹³.

Resmi Gazete’nin Sureti Neşir ve Muamelatının Tarzı İcrasına Dair Yönetmelik uyarınca 1929 yılından itibaren ulusal bayramlar, genel tatil günleri ve pazar günleri haricinde Resmi Gazete’nin her gün düzenli yayımına başlanmıştır. Bu Yönetmelikte 9/5/1970 tarihinde yapılan değişiklikle, pazar günleri de Resmi Gazete yayımına başlanmıştır. O zamandan beri Resmi Gazete ulusal bayram ve genel tatiller haricinde, pazar günleri de dahil olmak üzere her gün yayınlanmaktadır. 18/5/2009 tarihinde yapılan değişiklikle, hizmetin gerektirdiği hallerde ulusal bayram ve genel tatil günlerinde de Resmi Gazetenin yayımlanması mümkün hale gelmiştir.

22/6/1927 tarihli ve 5335 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulmuş olan Resmi Gazete’nin Sureti Neşir ve Muamelatının Tarzı İcrasına Dair Yönetmelik ile “Kanunlar, tefsirler, Büyük Millet Meclisi kararları, nizamnameler, kararnameler, talimatnameler, Şürayı Devlet kararları, Vekaletlerin tebligat ve tahriratı umumiyeleri, resmi mukavelename ve ilanlar”ın; 23/5/1928 tarihli ve 1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun ile “Kanunlar, devletlerle münakit mukavele ve muahedelerle sair düveli akitler, inhisarı ve mali taahhüdü mutazammın mukaveye ve imtiyazlar, kanunların tefsiri, hususi af ilanı, cezaların tahfif veya tahvili veya tecili, tahkikat ve takibatı kanuniye icrası veya tecili gibi ammeyi alakadar eden Büyük Millet Meclisi kararları ve Meclis zabıtları; Nizamnameler, Tasdikı aliye iktiran eden memuriyet kararnameleri; Umumi hizmetlerden birini ifa maksadiyle aktedilip İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunan mukavele ve imtiyaznameler;

¹² Soysal, Mümtaz; Dinamik Anayasa Anlayışı, Ankara, 1969. S.56.

¹³ Gözler, Kemal; Halkoylaması İle Kabul Edilen Anayasa Değişikliği Kanunlarının Resmi Gazete’de Yayınlanması Sorunu, Yasama Dergisi, Ekim 2007, S.7, sf.6.

Şürayı Devletçe nizamnamelerin tefsirine ve menafii umumiyyeye hadim cemiyetlerin tasdikına ve imtiyaz ihtilaflarına ait ittihaz olunan kararlar ile ammeyi alakadar eden istişari mukarrerattan Başvekaletçe tasdik kılınanlar; Ref'i tezat ve tevhide içtihadı dair Temyiz Mahkemesi Heyeti Umumiyesince ittihaz olunan kararlar; Kanun ve nizamnamelerde Resmi Gazete ile neşri mecburi olarak irae edilen mevât'ın; 24/5/1984 tarihli ve 3011 sayılı Resmi Gazete'de Yayınlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanunla da "Milli emniyet ve milli güvenlikle ilgili olmamak ve gizlilik derecesi taşımamak kaydıyla Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin işbirliğine, yetki ve görev alanlarına ait hükümleri düzenleyen; kamu personeline ait genel hükümleri kapsayan veya kamuyu ilgilendiren yönetmelikler" in, Resmi Gazete'de yayımlanacağı hükme bağlanmıştır.

Bunların dışında çeşitli özel mevzuatta, bazı özel materyalin Resmi Gazete'de yayımlanacağına dair hükümler de yer almaktadır. Resmi Gazete Yasama, Yürütme ve İdare, Yargı ile İlanlar bölümlerinden oluşmakta, fakat bu bölümler ilgili bölümün kapsamına giren materyalin yayımlanmadığı günler Resmi Gazete'de bulunmamaktadır.

22/6/1927 tarihli ve 5335 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulmuş olan "Resmi Gazete'nin Sureti Neşir ve Muamelatının Tarzı İcrasına Dair Yönetmelik" ve 23/5/1928 tarihli ve 1322 sayılı "Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun"la Resmi Gazete'nin yayımı işi "Müdevvenat Müdüriyeti"ne verilmiş olup, 18/5/1929 tarihli ve 1452 sayılı Devlet Memurları Maaşatının Tevhid ve Tehadülüne Dair Kanunla bu birim Başvekaletin (Başbakanlık) hizmet birimleri arasında sayılmış; 20/5/1933 tarihli ve 2187 sayılı "Başvekalet Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki Kanun"la "Neşriyat Müdürlüğü"; 30/5/1937 tarihli ve 3154 sayılı Başvekalet Teşkilatı Hakkında Kanunla "Neşriyat ve Müdevvenat Dairesi"; 23/6/1943 tarihli ve 4443 sayılı Başvekalet Teşkilatı Hakkında Kanunla "Neşriyat ve Müdevvenat Umum Müdürlüğü", 8/6/1984 tarihli ve 203 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı "Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunla" da bugünkü ismi olan "Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü" adını almıştır.

23/5/1928 tarihli ve 1322 sayılı “Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun’un ikinci maddesi ile, “Kanunu mahsusları mucibince vilayetler, şehremanetleri ve belediyeler tarafından kanun ve nizamnamelere mugayir ahkamı havi olmamak üzere tanzim olunan talimatnamelerin ve ammeyi alakadar eden mukavelenamelerin mahallerinde resmi veya gayri resmi gazetelerle, bulunmadığı takdirde vesaiti münasebe ile neşir ve ilanı mecburidir.” hükmü getirilmiş; bu şekilde merkezi resmi gazetenin dışında vilayetlerde resmi gazeteler olabileceği, bulunmadığı takdirde başkaca yollarla neşir yoluna gidileceği belirtilmiştir.¹⁴

İskenderun Sancağı Ceride-i Resmîye’si ve Hatay Devleti Resmi Gazete’si

1937 yılından itibaren İskenderun Sancağı’nda Kasım ayında Anayasa’nın yürürlüğe girmesi ve bağımsız devletleşme sürecinin başlamasıyla gerekli altyapının oluşturulması çalışmaları hız kazandı. Bu çerçevede, oluşturulan resmi mevzuatın yayınlanması için bir resmi gazete ihtiyacı da hâsıl olmaktadır. Bunun için de Türkçe, Arapça ve Fransızca dillerinde *İskenderun Sancağı Ceride-i Resmîye* adıyla haftada bir yayınlanmak üzere bir resmi gazete oluşturuldu. Gazete, her hafta perşembe günleri neşredilecekti. Gazete bedeli olarak, her bir dil için dahilinde 200 Suriye kuruşu, Sancak dışında 300 Suriye kuruşu olarak belirlenirken; iki dilde dahilinde bedeli 350, hariçte 450; üç dilde dahilinde 500, hariçte 600 Suriye Kuruşu belirlenmiştir.¹⁵

24. sayıdan itibaren sadece Osmanlıca basılmış ve fiyatı dahilinde 2 lira, hariçte üç lira olmuştur. Keza, Hatay Devleti Resmi Gazetesi olarak Türkçe yayınlandığında da fiyatı dahilinde 200 kuruş, hariçte 350 kuruş olarak belirlenmiştir.¹⁶

Hükümet ve belediye görevlilerinin tümü gazeteye abone yapılmışlar; bunlar görev unvan ve maaşlarına göre bir dilden başlayarak üç dile kadar abone olmak mecburiyetinde tutulmuşlardır.

Maaşları 2001 kuruştan 5000 bin kuruşa kadar olanlar bir dilde,

¹⁴ <http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx#>

¹⁵ Bkz. İskenderun Sancağı Ceride-i Resmîye ve Hatay Devleti Resmi Gazete koleksiyonu.

¹⁶ Bkz. İskenderun Sancağı Ceride-i Resmîye ve Hatay Devleti Resmi Gazete koleksiyonu.

Maaşları 7001 kuruştan 7500 kuruşa kadar olanlar iki dilde,

Maaşları 7500 kuruştan yukarı olanlar her üç dilde sayıya abone olacaktır.

Gazetenin finansmanı için temin edilen kaynak abone ile sınırlı kalmamış; hükümet daireleri, belediyeler dahil yayınlanacak kararname, nizamname, ilanlardan satır başına beş kuruş ücret alınması, kişileri ilgilendiren resmi kurum ilanlarından satır başına 10 kuruş alınması hükme bağlanmıştır.

İlk sayı 7 Nisan 1938 tarihinde “İskenderun Sancağı Ceride-i Resmîye” adıyla neşrolunmuştur. 23. Sayıya kadar gazete üç dilde yayınlanmıştır. 7 Eylül tarihinde Hatay Devleti’nin kurulmasıyla Türkçe Nüshası “Hatay Devleti Ceride-i Resmîye”, Arapça Nüshası “El Ceridete’l Resmîyye Ed-Devletü’l Hatay” adıyla yayınlandı. Hatay Devleti döneminde Arapça nüsha da 23. Sayı ile son buldu. 24-31. Sayılar yalnızca Osmanlıca eski harflerle neşredilmiş, bu da 17 Ekim 1938’e kadar devam etmiştir ve toplam 9 sayıdır; Gazete, 24 Ekim 1938 tarihinden itibaren 32. sayısında “Hatay Devleti Resmî Gazete” adını almıştır. 32- 89 (son) sayılar ise Latin alfabesiyle Türkçe olarak yayınlanmıştır. Gazetenin sayfa sayısı değişkendir. 24 sayfa olarak da çıkmış, iki sayfa olarak da çıkmıştır.¹⁷

Gazete, değişik matbaalarda basılmıştır. Büyük güçlükler içerisinde varlığını sürdürmüştür. Matbaaların değişmesinden dolayı da 89 sayının tamamının tek ebatla basılmayıp, üç değişik ebatla basıldığı görülmektedir:

1-30. sayılar: 24x30 İskenderun, El Haliç Matbaası

31-49. sayılar: 21x30 Antakya, Yenigün Matbaası

50-89. sayılar: 25x35 İskenderun, Hatay Matbaası¹⁸

İskenderun Sancağı Ceride-i Resmîye’si de, Hatay Devleti Resmî Gazetesi’de tıpkı Milli Mücadele dönemi resmi gazeteleri gibi, çok mühim, önemli büyük bir tarihi sürecin yansımalarını sayfalarında

¹⁷ Bkz. Tekin, M. Mehtap; “**Hatay Devleti’nin Yapısını ve İşleyişini Yansıtan Hatay Devleti Resmî Gazetesi**”. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı’nda Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hatay, 2012.

¹⁸ Bkz. Tekin, M. Mehtap; a.g.t.

barındırmaktadırlar. Mandadan bağımsızlığa ve anavatana katılmaya giden sürecin tüm izlerini bu kısa ömürlü ama bir dönemi içine derceden gazeteden takip edebilmek mümkündür.

Gazetenin içeriğine bakıldığı zaman, tüm kanunların, kararnamelerin, nizamnamelerin, tamimlerin, resmi neşriyatın ve müzakeratın yer aldığını görmekteyiz. Açıklık, şeffaflık ilkesinin, bu gazete vesilesiyle kısa süreli bir devletin hayatında bile var olduğunu müşahede etmekteyiz. Keza, halkla birlikte verilen çetin bir mücadelenin ve onların desteklerini sürekli kılmanın tüm yollarının onların güvenini muhafazadan geçtiğini yine bu gazete örneği bize göstermektedir.

Gazetenin, içeriğinin zamanın Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazetesi'ne benzer olduğunu da yine incelemelerimiz esnasında görmekteyiz. Nitekim, Hatay Devleti'nin Türkiye'ye katılma sürecinde TBMM'de alınan kararlar, yasama faaliyetleri de eşanlı bu gazetede yer almıştır.

Gazetenin tam koleksiyonu ne yazık ki yoktur. Tama yakın tek koleksiyon (iki nüsha) Hatay İl Halk Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Bu koleksiyonun da 28., 31., 88. Sayıları mevcut değildir. Yine, bir hayli eksikli olmakla birlikte, Türkçe sayıların olduğu bir nüsha da TBMM Kütüphanesi'nde mevcuttur. Ne yazık ki Milli Kütüphane, Türk Tarih Kurumu ve Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü kütüphanelerinde bu mühim eser bulunmamaktadır.

Gazete ile ilgili şu ana kadar yapılan tek akademik çalışma ise Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı'nda **M. Mehtap Tekin'ce hazırlanan "Hatay Devleti'nin Yapısını ve İşleyişini Yansıtan Hatay Devleti Resmî Gazetesi"** adlı yüksek lisans tezidir.

Kuşkusuz ki, şehir ve devlet tarihleri bakımından bu türden eserler birinci elden bilgi kaynaklarıdır. Doğal olarak da, zaman içinde kaybolmamaları için hem akademik çalışmalara konu olmaları, hem de imkânlar ölçüsünde tıpkıbasımları yoluyla çoğaltılarak, araştırmacıların, tarihçilerin, akademisyenlerin, meraklıların hizmetine sunulması gerekmektedir. Şurası da açıktır ki, ticari bir mahiyeti olmayan bu neviden değerlerin özel sektörcü yayınlanması ve dağıtılması pek mümkün olmamaktadır. Hal böyle iken, mülki ve mahalli idarelerin ülkemizin her yerinde bu türden bilime ve insanlığa hizmet amaçlı girişimleri desteklemeleri, gerçekleştirilmelerine imkan sağlamaları aslında

sosyal devletin bir zorunluluğu olarak görülmelidir. Tarihe, kültüre, sanata, eğitime yönelik her türlü yatırım yine toplumsal fayda olarak millete, insanlığa yansımaktadır.

Bu çalışma vesilesiyle müşahede olunmuştur ki, Hatay Devleti Resmi Arşivi ne yazık ki yoktur. Olan kısımları itibariyle de eksiktir. Artık bu mühim eksiği bir şekilde buldukları yerlerden ve ellerden itinayla derleyip toplamak bir yandan Hatay ilimizin mahalli ve mülki idaresine, diğer yandan da başta Mustafa Kemal Üniversitesi olmak üzere ülkemizin tüm bilim yuvalarına, kuruluşlarına düşmektedir. Özellikle genç araştırmacıların, bu konulara eğilmeleri bilgi birikimini ilerletmeleri büyük önem taşımaktadır.

SONUÇ

Devlet hayatı açısından, tıpkı para basmak gibi, bayrak asmak gibi Resmi Gazeteler de bir nevi egemenlik ve bağımsızlık alameti olarak değerlendirilmelidir. Vatandaş ve yöneten ilişkisi içerisinde açıklık, şeffaflık, aleniyet, eşitlik ve hukukun üstünlüğü gibi hususların tecellisi için çok mühim bir rol ve fonksiyon oynayan yayın organlarıdır. Genelin menfaatini, ilgisini (kamunun menafii ve alakası) çeken her türlü kamusal kod, tasarruf Resmi gazetelerin yayınına konu olmuştur. Özellikle matbaanın gelişmesiyle birlikte, hemen her ülkede birbirine benzer şekilde değişen ve dönüşen hukuk devleti düşüncesinin de etkisiyle, kanunu bilmemek mazeret sayılmaz anlayışından, kanunlar ancak toplumca öğrenildiği andan itibaren meriyet kazanır yaklaşımına ve bu öğrenilmeyi de bir usul ve esasa bağlayan bir zihniyet dönüşümüne Resmi gazeteler aracılık etmiştir. Halen hem elektronik ortamda, hem basılı olarak dünyanın her ülkesinde bir alenileştirme, bildirme, yaygınlaştırma mekanizması bulunmaktadır. Türkiye’de burada zikredildiği gibi, Mısır’da Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından çıkarılan Vakayi-i Mısriyye, akabinde İstanbul’da II. Mahmut Tarafından çıkarılan Takvim-i Vekayi, sonrasında Milli Mücadele ile birlikte Ankara Hükümeti tarafından yayınlanan Ceride-i Resmiye, Resmi Ceride ve Resmi Gazete ile bu hususta hep açıklık, şeffaflık ve aleniyeti benimsemiş, insanlarına kamusal kodları duyurmayı tercih etmiştir. Öyle ki, çok kısa süren Hatay Devleti içinde bile bugüne kalan tarihi bir miras olan bir Resmi Gazete çıkarmıştır.

Bu bağlamda, belirtmemiz gereken hususlar da bulunmaktadır. Öncelikle T. C. Resmi Gazetesi ve öncülleri ile ilgili ne yazık ki, çok fazla akademik çalışmanın bulunmadığını belirtmeliyiz. Çok az sayıda tez ve makaleye konu olmuştur. Üniversitelerimizin bu konuda bir hassasiyet geliştirmesi lazımdır. Diğer yandan, bu çalışma kapsamında zaman zaman başvurma ihtiyacı duyduğumuz kurumsal internet sitesinde ilk sayıdan itibaren tüm sayılarına online erişim imkanı fevkalade önemlidir ve büyük bir hizmettir; ancak T.C. Resmi Gazetesi ile ilgili daha fazla ve farklı çalışmaların da yine site üzerinden erişilebilir hale getirilmesi yararlı olacaktır. 180 yılı aşan bir tarihi geçmişe ve zenginliğe sahip bir yapının elbette ki, insanlara açılmasında daha ciddi ve sistematik bir anlayışın benimsenmesi gerekmektedir.

Hatay Devleti Resmi Gazetesi ise, daha önce de zikredildiği gibi, sadece birkaç nüshası elde olan bir kıymettir. Bu kıymetin zayi olmaması için başta Hatay mahalli ve mülki yönetiminin veya üniversitenin kendilerine bu eserin tıpkıbasımını yapmayı bir görev olarak düşüğünü görmeleri ve tarihi bir belgeyi çoğaltmaları yararlı olacaktır. Yine eser üzerinden farklı konularda farklı çalışmaların yapılması, akademik tezlerin üretilmesi mümkündür.

Resmi Gazete'nin fiziki baskısı münasebetiyle artık yayımına gerek görülmeyen zaman zaman yapılan düzenlemelerle sayfa sayısının azaltılmasını beraberinde getiren çalışmalar devletin açıklığı ve şeffaflığı prensibi ile uyuşmamaktadır. Bu bakımdan gelişen teknolojiyi de gözeterek, en azından online baskıda yeniden devletin iş ve işlemlerinin tümüne yakınının buradan duyurulması yoluna gidilmesi doğru olacaktır. Fiziki baskıda yer alacak hususlar ile online baskıda yer alacak hususlar gözden geçirilebilir; bazı düzenlemelerin eklerinin fiziki baskıda zikredilmekle birlikte sadece online baskıda verilmesi ile çok hacimli baskıların yine önüne geçilebilir.

Hesap verebilirlik, günışığında yönetim, hukukun üstünlüğü, kamuyu ilgilendiren konuların kamuya zamanında duyurulması gibi hususlarda sergilenen özenin bir yansıması olan Resmi Gazetelerin artık gelişen teknolojilerle hazırlanması ve sunulması, fiziki baskılarının yanısıra online imkanlarla anıdalık kazanması ile bu mecranın kullanımında yeniliklere gitmek, kamuyu ilgilendiren daha fazla konunun buradan duyurulmasını temin etmek de mümkündür. Bu bağlamda,

kimi yüksek yargı kararlarının, üst kurulların uygulamalarının Resmi Gazete üzerinden duyurulması gibi, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarının (Ombudsman) kurul tarafından önemli ve gerekli görülenlerinin de yayınlanması yararlı olabilecektir.

Bunun için de, 1322 Sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun'da ve sair mevzuatta yapılacak değişiklik ile kamunun bilgiye ihtiyaç duyacağı alanların yeniden gözden geçirilmesi; bu bağlamda da Ombudsman kurumu ve kararlarının da dikkate alınması mümkün hale gelebilecektir.

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ, Ünal Osman; *Yönetmeliklerin Düzenleme Alanı ve 3011 Sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun Uygulaması, Yayınlanmamış Başbakanlık Uzmanlık Tezi*, Ankara, 2012.
- CROWLEY, David, P. Heyer; *İletişim Tarihi*, Siyasal Kitabevi Yayını, Ankara, 2007.
- DİK, Esra, *Türkiye’de Resmî Gazetenin Serüveni*, Memleket Siyaset Yönetim Dergisi, C.4, S.2009/11.
- ER, Turgut; *Türkiye’de Basın Yayın ve Tanıtma*, BYEGM Yayını, Ankara, 2003.
- GİFFARD, Anthony; *Ancient Rome’s Daily Gazette*, Journalism History 2/4, Winter 1975-76.
- GÖZLER, Kemal; *Halkoylaması İle Kabul Edilen Anayasa Değişikliği Kanunlarının Resmî Gazete’de Yayınlanması Sorunu*, Yasama Dergisi, S.7, Ekim 2007.
- İskenderun Sancağı Ceride-i Resmîye ve Hatay Devleti Resmî Gazete koleksiyonu.
- KOLOĞLU, Orhan; *Takvim-i Vekayi, Türk Basınında 150 yıl (1831-1981)*, ÇGD Yayını, Ankara, 1981.
- SOYSAL, Mümtaz; *Dinamik Anayasa Anlayışı*, Ankara, 1969.
- TEKİN, M. Mehtap; *“Hatay Devleti’nin Yapısını ve İşleyişini Yansıtan Hatay Devleti Resmî Gazetesi”*. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı’nda Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hatay, 2012.
- TOPUZ, Hıfzı; *Türk Basın Tarihi*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2003.
- YAZICI, Nesimi; *Vakayi-i Mısıriyye Üzerine Birkaç Söz*, *Osmanlı Tarihi Araştırmaları Merkezi (OTAM)*, Sayı: 2,, Ankara, 1991.
- <http://www.osmanli700.gen.tr/olaylar/olayt1.html>
- <http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx#>

NOTLAR

- 1 <http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx#>
- 2 Bkz. İskenderun Sancağı Ceride-i Resmî ve Hatay Devleti Resmî Gazete koleksiyonu.
- 3 Bkz. İskenderun Sancağı Ceride-i Resmî ve Hatay Devleti Resmî Gazete koleksiyonu.
- 4 Bkz. Tekin, M. Mehtap; “Hatay Devleti’nin Yapısını ve İşleyişini Yansıtan Hatay Devleti Resmî Gazetesi”. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı’nda Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hatay, 2012.
- 5 Bkz. Tekin, M. Mehtap;a.g.t.

